

Mennta  
**dagur**  
atvinnulífsins

2023

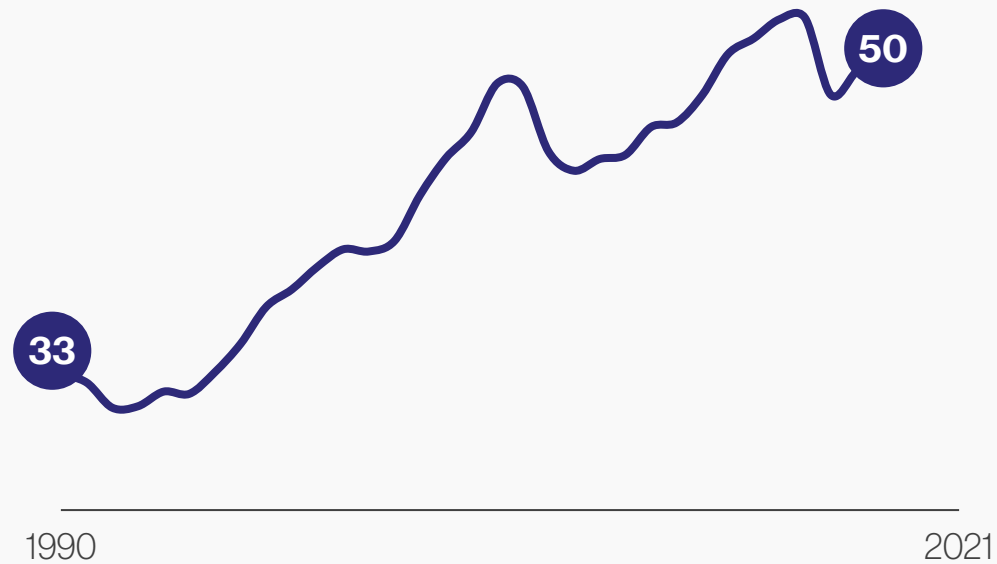
# FÆRNIPÖRF Á VINNUMARKAÐI



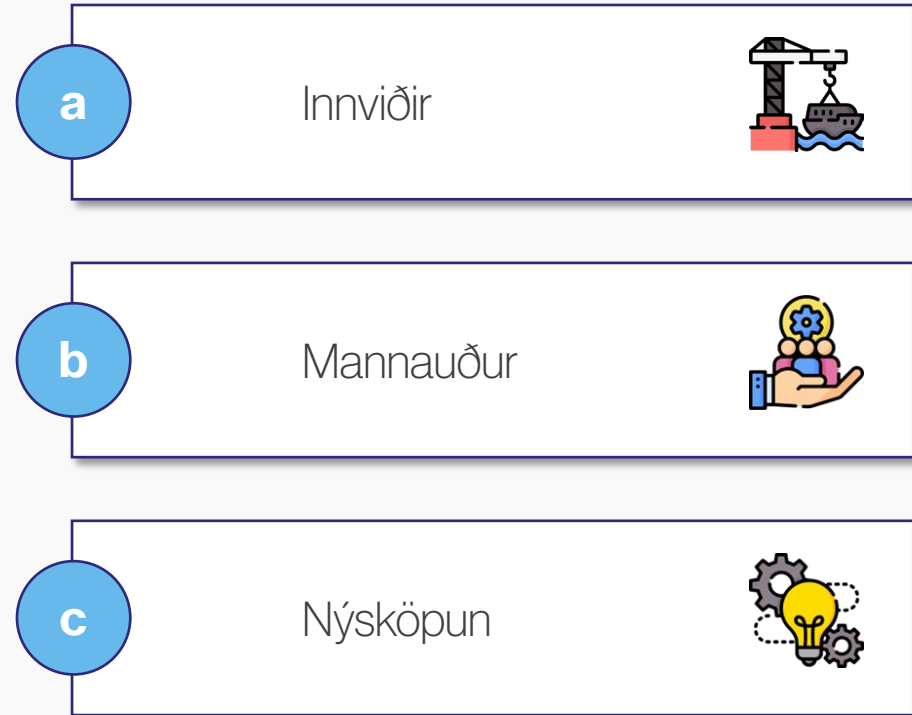
# Ísland hefur nýtt sér tækifæri til vaxtar og stendur öðrum þjóðum frammar

## Lífskjör á Íslandi eru góð og hafa vaxið hratt sl. 30 ár

VLÍF á mann, á föstu verðlagi (þús. USD)



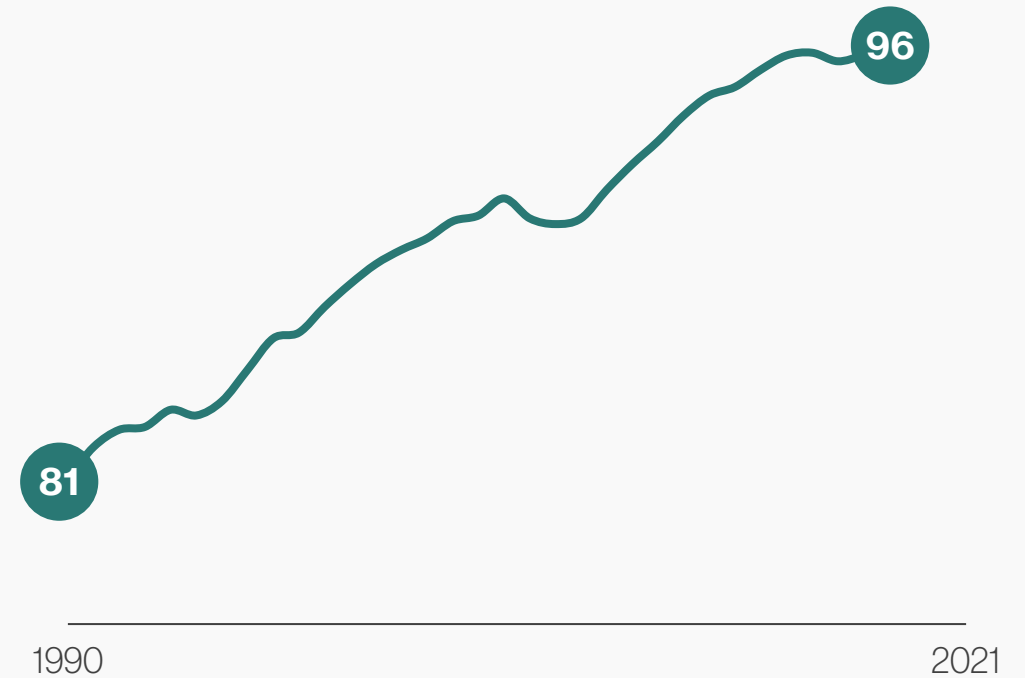
Heimild: OECD



# Verðmætin felast ekki síst í hinum íslenska mannauði og samfélagsgerð

- a** Heilbrigði og langlífi 
- b** Menntunarstig 
- c** Þjóðartekjur á mann 

## Lífsgæði eru einnig með besta mótí Human Development index (0-100)



# Framúrskarandi lífskjör byggð á gjaldeyrissköpun fjögurra meginstoða

86% gjaldeyrissköpunar þjóðarbúsins má rekja til hugverkaiðnaðar, orkusækins iðnaðar, ferðapjónustu og sjávarútvegs

43%



Iðnaður

21%



Ferðapjónusta

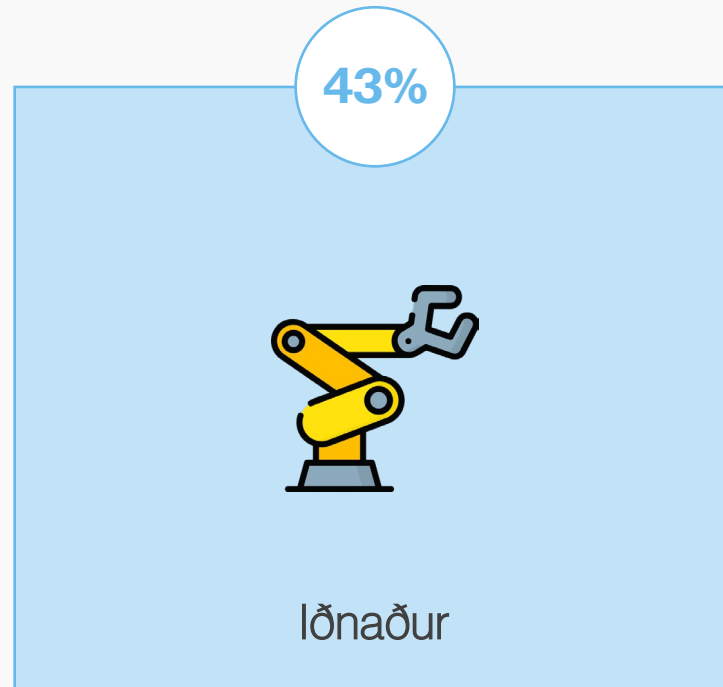
22%



Sjávarútvegur

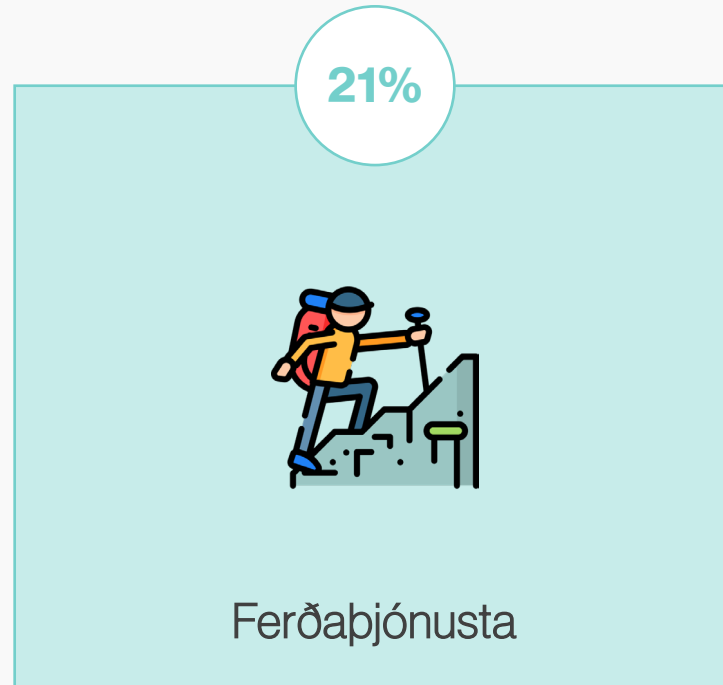
# Iðnaður

43% gjaldeyrissköpunar þjóðarbúsins má rekja til hugverkaiðnaðar og orkusækings iðnaðar



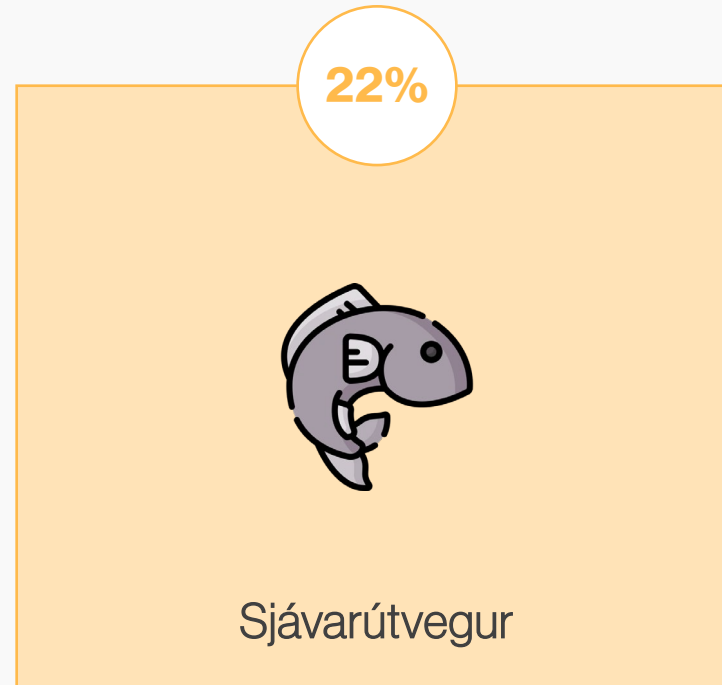
# Ferðapjónusta

21% gjaldeyrissköpunar þjóðarbúsins má rekja til ferðapjónustu



# Sjávarútvegur

22% gjaldeyrissköpunar þjóðarbúsins má rekja til sjávarútvegs



# STEM-færni þarf þvert á atvinnugreinar





**Öflugt menntakerfi er ein af grunnstoðum blómlegs atvinnulífs**

*Barnið vex en brókin ekki?*

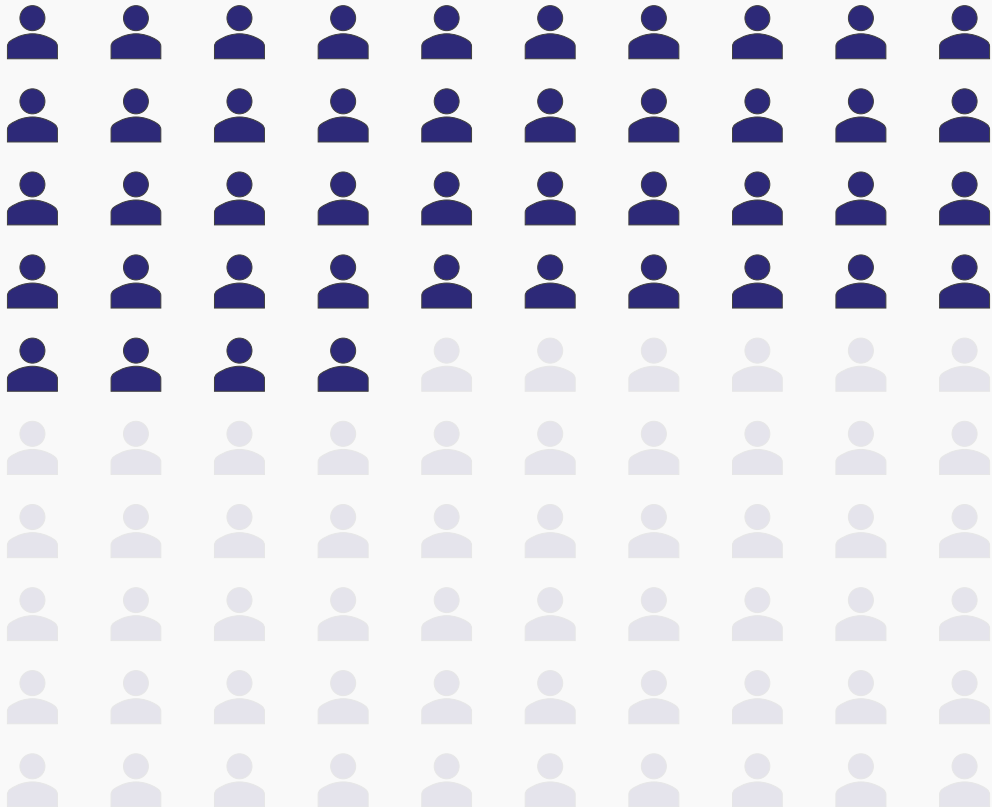
# Öflugt menntakerfi er ein af grunnstoðum öflugs atvinnulífs

Hversu vel tekst íslensku menntakerfi að  
uppfylla færniþörf atvinnulífsins næstu 5 árin?



# Öflugt menntakerfi er ein af grunnstoðum öflugs atvinnulífs

Hversu vel tekst íslensku menntakerfi að  
uppfylla færniþörf atvinnulífsins næstu 5 árin?



## Niðurstöðurnar eru ótvíræðar

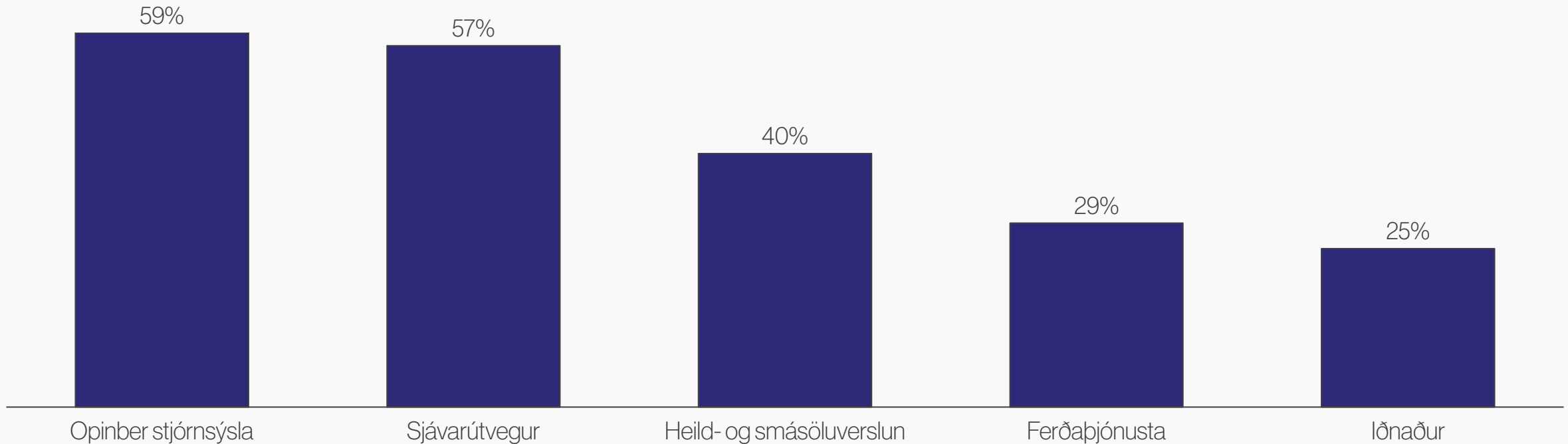
Innan við helmingur stjórnenda í atvinnulífinu telur að  
**menntakerfið komi til með að uppfylla  
færniþörf atvinnulífsins vel** til næstu fimm ára

**Hér má augljóslega gera mun betur!**

## Menntakerfið er best í að skapa opinbera starfsmenn...



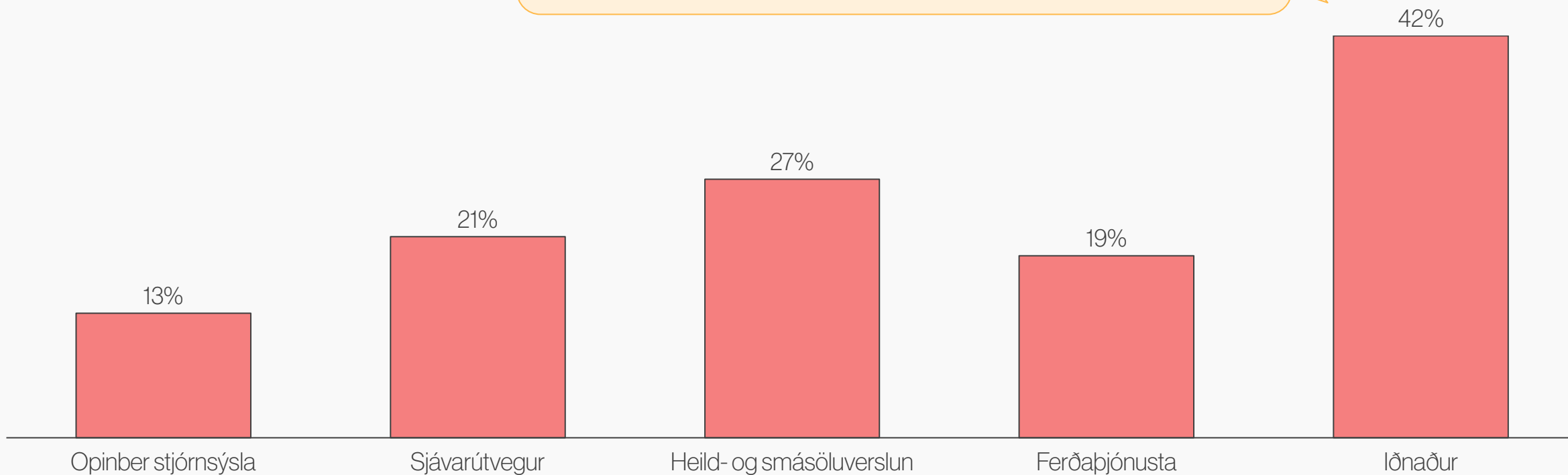
59% stjórnenda í opinberri stjórnsýslu telja að menntakerfið komi til með að mæta færniþörf þeirra mjög eða frekar vel á næstu 5 árum. Atvinnulífið er ekki jafn bjartsýnt...



## ... en gengur erfiðlega að mæta þörfum atvinnulífsins



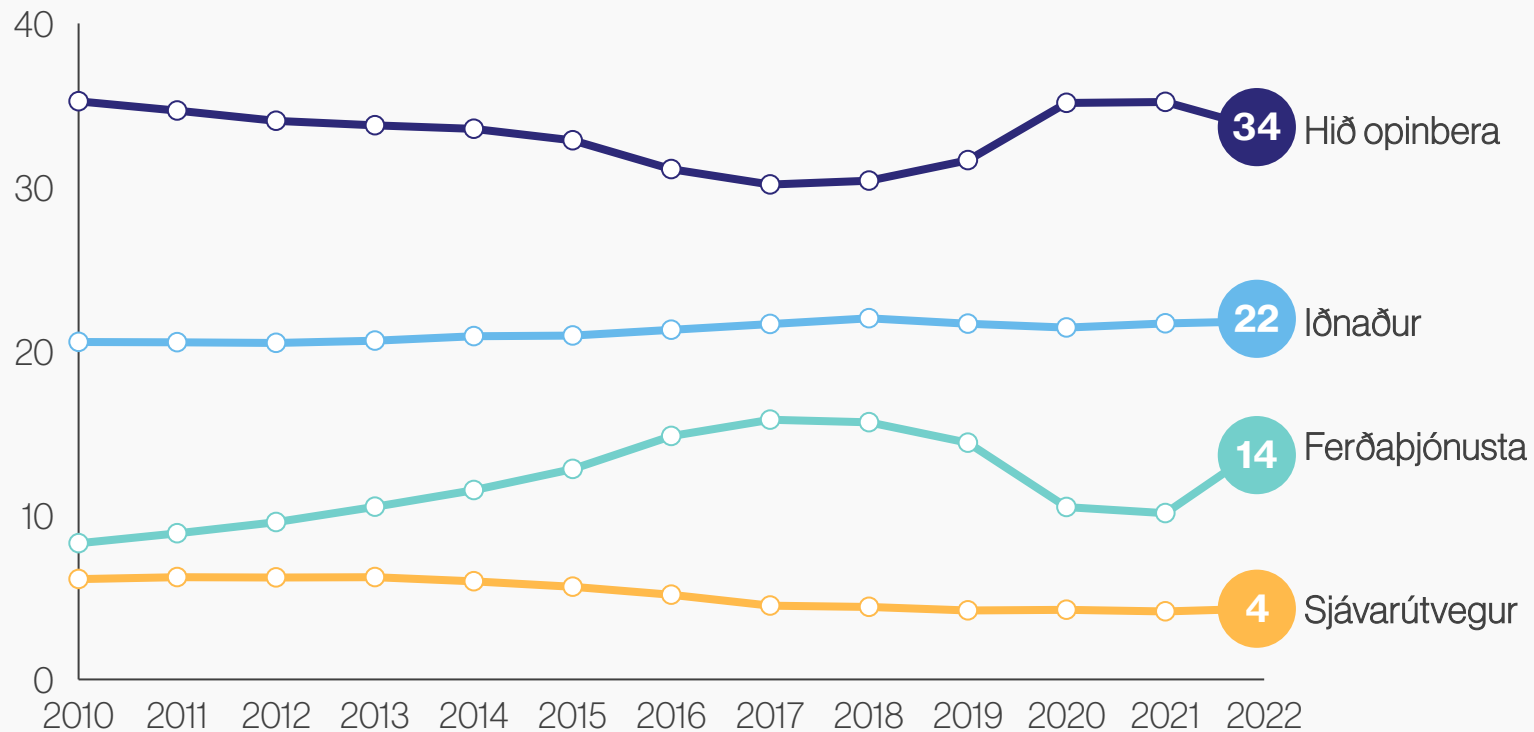
Á sama tíma telja 42% stjórnenda í iðnaði að menntakerfinu muni ganga frekar eða mjög illa að mæta færniþörf þeirra á næstu 5 árum.



# Álíka margir starfa hjá hinu opinbera og í meginstoðum útflutnings á Íslandi

## Einungis um 40% starfandi á vinnumarkaði standa að baki gjaldeyrissköpun

Hlutfall starfandi eftir atvinnugrein af heildarfjölda starfandi (%)



Verðmæta- og gjaldeyrissköpun atvinnulífsins er forsenda velferðar og skapar grundvöll til opinberrar þjónustu.

# Skortur á mannauði er hindrun á leið okkar til vaxtar og velsældar

## Meira en þriðjungur fyrirtækja býr við skort á starfsfólki í dag...

%



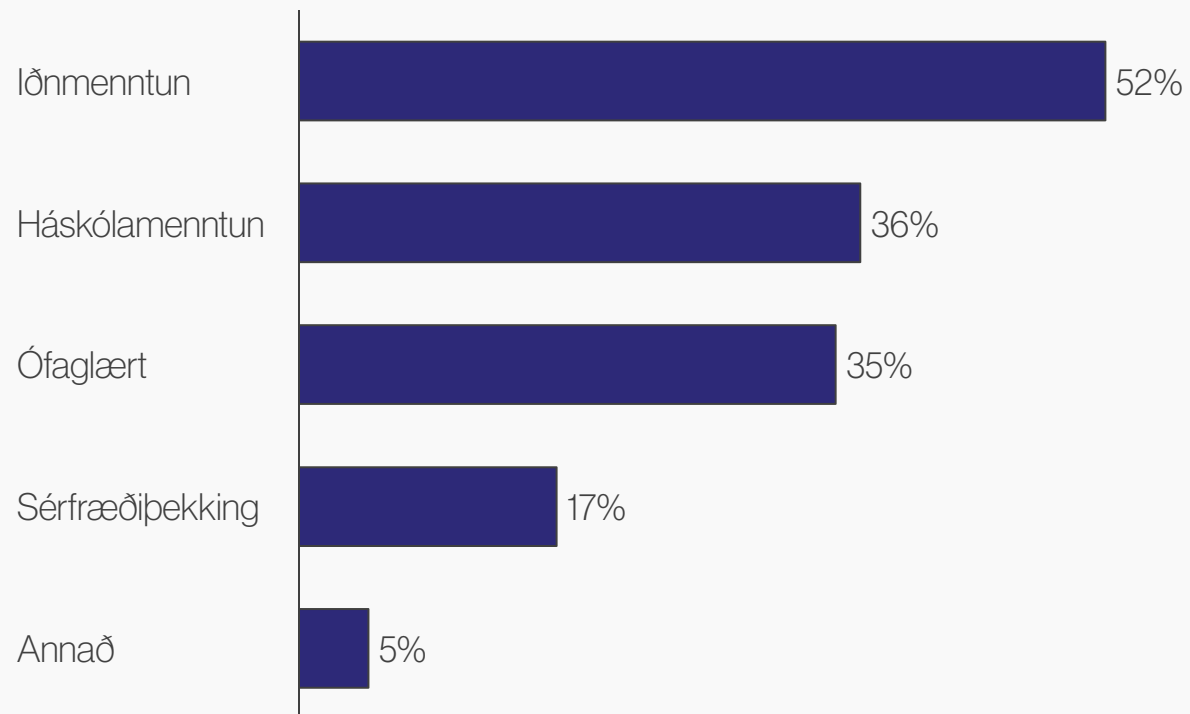
**... og munu líklega gera það áfram næstu árin**

Þriðjungur fyrirtækja telur að skortur á starfsfólki komi til með að standa í vegi fyrir vexti þeirra á næstu 5 árum.

# Menntakerfið má ekki vera enn einn flöskuhálsinn

## Mest er vöntun eftir iðn- og háskólamenntuðu starfsfólki

Hlutfall fyrirtækja sem skortir starfsfólk með ákveðna færni eða menntun (%)



1

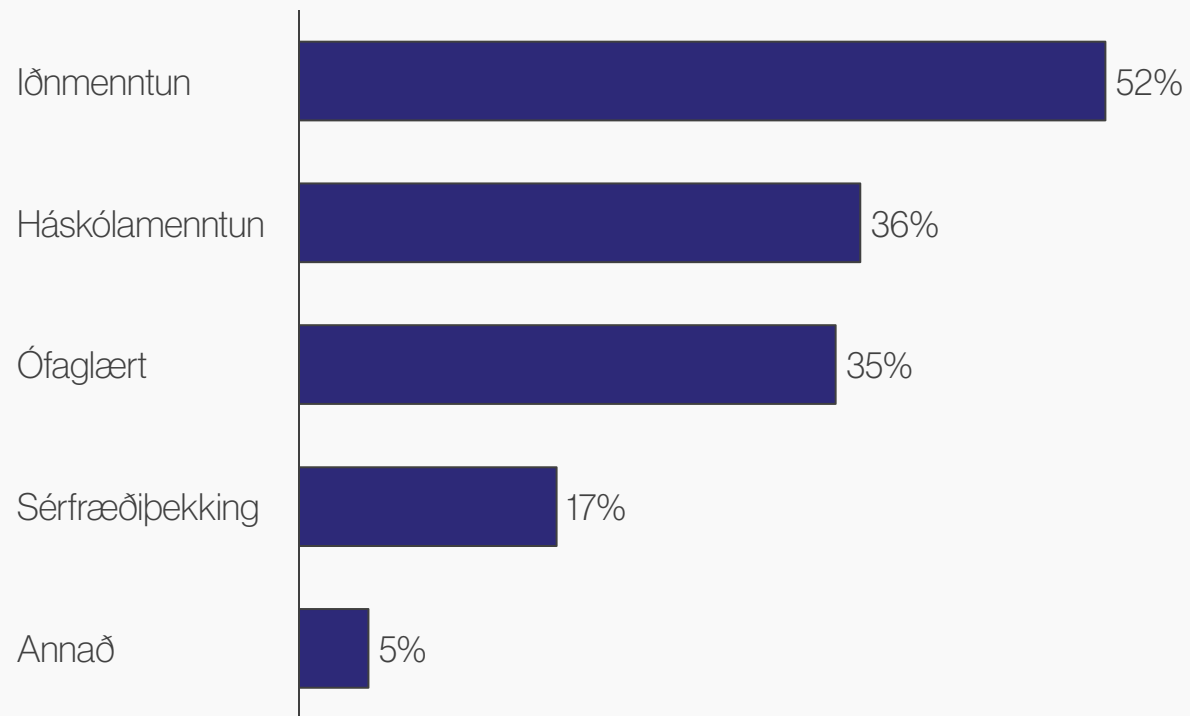
Fleiri þurfa að hefja nám við hæfi



# Menntakerfið má ekki vera enn einn flöskuhálsinn

## Mest er vöntun eftir iðn- og háskólamenntuðu starfsfólki

Hlutfall fyrirtækja sem skortir starfsfólk með ákveðna færni eða menntun (%)



1

Fleiri þurfa að hefja nám við hæfi

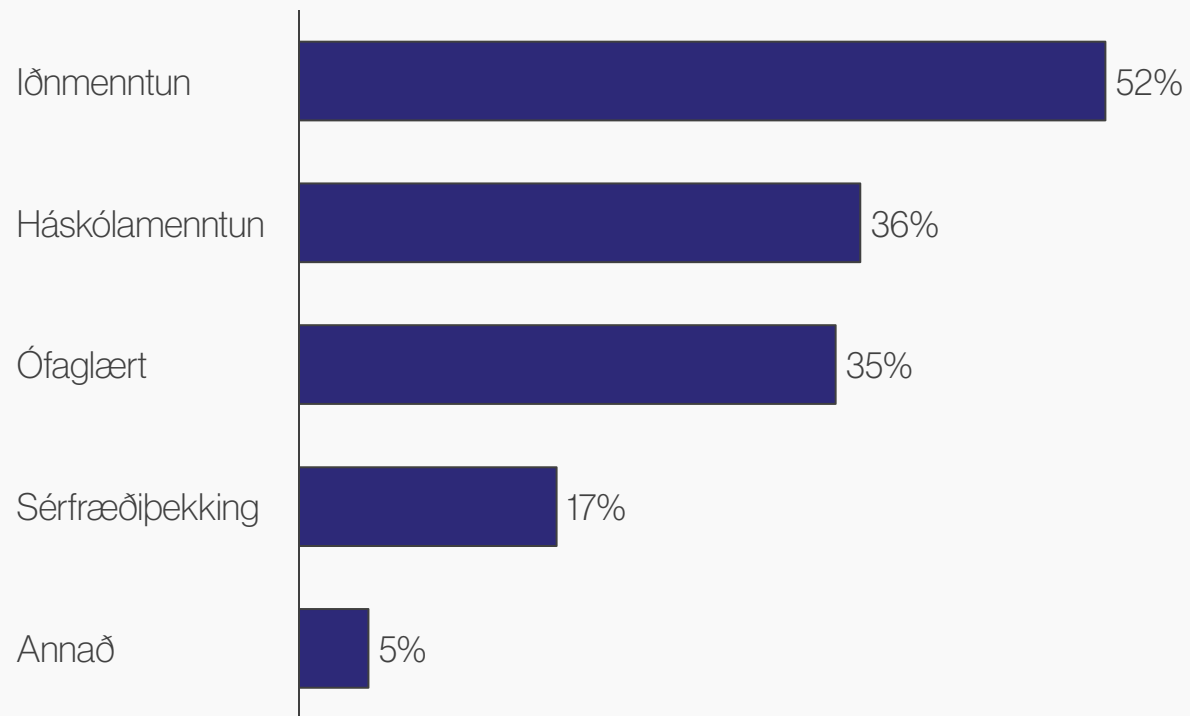
2

Draga þarf úr brottfalli

# Menntakerfið má ekki vera enn einn flöskuhálsinn

## Mest er vöntun eftir iðn- og háskólamenntuðu starfsfólki

Hlutfall fyrirtækja sem skortir starfsfólk með ákveðna færni eða menntun (%)



1

Fleiri þurfa að hefja nám við hæfi

2

Draga þarf úr brottfalli

3

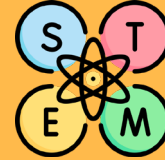
Fleiri þurfa að ljúka námi

## Þarfir atvinnulífsins eru skýrar



### Fjölga þarf iðn-, tækni- og verkmenntuðum

- Hvetja fólk til þess að sækja **starfsnám** á framhaldsskólastigi
- Ryðja kerfislægum hindrunum úr vegi með það að markmiði að **draga úr brottfalli**
- Bæta aðstöðu til **verknáms**. Hefjast þarf handa við byggingu nýs **Tækniskóla**
- Auka framlög í **Vinnustaðanámssjóð**
- Efla starfssemi Nemastofu og ljúka við gerð **rafrænna ferilbóka** í öllum greinum



### Fjölga þarf STEM menntuðum

- Fjölga þarf **STEM menntuðum** á vinnumarkaði.
- Fjölga þeim sem velja STEM greinar í háskóla og **útskrifast**
- Háskólar taki við **fleiri nemendum** í STEM greinar
- Efla **áhuga og vitund um tækni** og mikilvægi hennar
- Auka **vægi forritunar og tækni** á öllum skólastigum

# Hálfnað er verk þá hafið er



## Marktæk spá um færnipörf – 5 tillögur sérfræðingahóps frá 2018 –

- *Til langs tíma* þarf stofnun á borð við Hagstofuna að sinna rekstri og tölfræðilegri úrvinnslu **spálíkans**
- *Til skamms tíma* þarf að **efla greiningar á færnipörf** innan Vinnumálastofnunar
- Setja á fót **landsfærniráð** að írskri og finnskri fyrirmynd
- Setja á fót **sérfræðingahóp um færnispár** með fulltrúum spáaðila auk helstu greiningaraðila; menntamálastofnum og fulltrúum vinnumarkaðarins
- Núverandi **starfsgreinanevnd/ráð** fái formlegt ráðgefandi hlutverk í spáferlinu

## Skortur á mannauði má ekki standa í vegi fyrir framtíðarhagvexti

Menntakerfið þarf að  
mæta þörfum  
atvinnulífsins

Laða þarf að starfsfólk  
erlendis frá með  
viðeigandi hæfni

Þjóða þarf upp á  
samkeppnishæft  
umhverfi fyrir  
einstaklinga og  
fjölskyldur

Atvinnulífið hefur lagt sín lóð á vogarskálarnar

– nú er komið að hinu opinbera –

Mennta  
**dagur**  
atvinnulífsins

2023

# FÆRNI MÆTIR ÞÖRF



sff.

